CUMHURBAŞKANI KARARI

Karar Sayısı: 1658

Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan ekli "Orta Vadeli Mali Plan (2020-2022)"ın onaylanmasına, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 16 ncı maddesi gereğince karar verilmiştir.

10 Ekim 2019

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

ORTA VADELİ MALİ PLAN

(2020 - 2022)

GİRİŞ

2020-2022 dönemi Orta Vadeli Mali Planı, Yeni Ekonomi Programı/Orta Vadeli Program (2020-2022) ile uyumlu olmak üzere 2020, 2021 ve 2022 yıllarına ilişkin merkezi yönetim bütçesi toplam gelir ve gider tahminleriyle birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içerecek şekilde hazırlanmıştır.

2020-2022 döneminde ekonomi politikasının temel amacı, fiyat istikrarı, finansal istikrar ve cari işlemler dengesinde son bir yılda elde edilen kazanımların korunup geliştirilmesi, üretim ve verimlilik odaklı, sürdürülebilir büyüme ile adaletli paylaşıma yönelik ekonomik dönüşümün gerçekleştirilmesidir. Bu dönemde kamunun güçlü desteği ve özel sektörün öncülüğünde sermaye birikimi ve sanayileşme süreci hızlandırılacak, her alanda verimlilik artırılacak, yurtiçi tasarrufların ve üretken yatırımların düzeyi yükseltilecek, üretim süreçlerinin ihracata dönük, yenilikçi ve ithalat bağımlılığı azalmış bir yapıya dönüşmesi sağlanacaktır.

Mali Plan döneminde maliye politikasının temel hedefi, mali disipline kararlılıkla devam edilmesidir. Bu kapsamda 2020-2022 döneminde kaynakların verimli kullanılması sağlanacak ve belirlenen alanlarda tasarrufu sağlayacak yapısal değişiklikler hayata geçirilecektir. Bütçenin gelir performansının yükseltilmesi amacıyla sürekli ve kalıcı gelir kaynakları oluşturulacak, vergi tahsilatında etkinlik artırılacak ve ekonomide kayıt dışılık azaltılacaktır. Böylece kamu borçluluğu düşük düzeylerde tutulacaktır. Para ve maliye politikaları eşgüdüm içerisinde yürütülecektir.

Orta Vadeli Mali Plana dayalı olarak hazırlanacak 2020-2022 yılları merkezi yönetim bütçesi, kaynakların belirlenen politika öncelikleri doğrultusunda tahsisini, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını amaçlamaktadır. Mali Plan dönemi boyunca, merkezi yönetim bütçe açığının GSYH'ye oranı yüzde 3'ün altında tutulacak olup buna yönelik olarak merkezi yönetim bütçesinin uygulama süreci Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yakın işbirliği içerisinde koordineli olarak yürütülecektir.

Mali disiplin, ekonomik değişim sürecinin en temel destekleyicisi olmaya devam edecektir. Harcama gözden geçirmeleri sonucunda verimsiz harcama alanları tasfiye edilecek, bu yolla oluşturulacak mali alanın öncelikli harcama alanlarına tahsis edilmesi sağlanacaktır. Süreklilik arz etmeyen ve konjonktüre dayalı gelirlerin oluşturduğu geçici kaynaklara karşılık olarak kalıcı mahiyette harcama oluşturulmayacaktır. Kamu yatırım, harcama, teşvik ve desteklerin etkinliği artırılacaktır.

Beşeri sermayenin güçlendirilmesi, kapsayıcı büyüme yaklaşımının belirgin bir biçimde hayata geçirilmesi ve refahın toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasına yönelik politikaların uygulanmasına devam edilecektir.

2020-2022 dönemi merkezi yönetim bütçesinin hazırlığına esas teşkil edecek temel makroekonomik göstergeler, gelir ve gider tahminleri, hedef bütçe açığı ve açık finansmanı ile genel ve özel bütçeli idarelerin ödenek teklif tavanlarına Mali Planın izleyen bölümlerinde yer verilmiştir. Kamu idareleri, Orta Vadeli Program ile Orta Vadeli Mali Planda yer alan politika önceliklerini, makroekonomik göstergeleri ve ödenek tavanlarını esas almak suretiyle, çok yıllı bütçeleme anlayışına uygun olarak kendi kurumsal önceliklerini belirleyecek ve 2020, 2021 ve 2022 yılları için bütçe tekliflerini sunacaklardır.

1. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNİN DAYANDIĞI TEMEL MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE POLİTİKALAR

1.1. Temel Makroekonomik Göstergeler

2020-2022 dönemi merkezi yönetim bütçesi gelir ve gider tahminlerinin belirlenmesinde, Orta Vadeli Programda öngörülen ve Tablo 1'de yer alan makroekonomik göstergeler esas alınmıştır. Kamu idareleri tarafından 2020, 2021 ve 2022 yıllarına ilişkin olarak sunulacak bütçe tekliflerinde söz konusu göstergeler dikkate alınacaktır.

Tablo 1- Temel Makroekonomik Göstergeler

	2020	2021	2022
GSYH Büyümesi (%, Zincirlenmiş Hacim)	5,0	5,0	5,0
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	4.872	5.484	6.070
TÜFE Yılsonu (%)	8,5	6,0	4,9

1.2. Bütçe Giderlerine İlişkin Temel Politikalar

1. 2020-2022 döneminde, kamu harcama politikasının çok yıllı bütçeleme yaklaşımı çerçevesinde, belirlenen politika öncelikleri dikkate alınarak ve kamu idarelerine tahsis edilen ödenek tavanları doğrultusunda yürütülmesi esas olacaktır.

2. Kamu kaynaklarının kullanımının etkinliğini takip etmeyi kolaylaştıracak, şeffaflığı ve hesap verebilirliği artıracak program bazlı performans esaslı bütçeleme hayata geçirilecektir.

3. Kamu harcamalarının değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi ve kaynakların etkin kullanımının gözetilmesi amacıyla harcama gözden geçirmeleri yapılacak, harcama programlarının uygulama süreçlerinde etkinlik artırılacak, harcamalar kontrol altında tutulacak ve yeni harcama programı oluşturulması sınırlandırılacaktır.

4.Teşvik ve destek sistemi sadeleştirilerek mükerrerliği önleyici bir yapıda kurgulanacak, yapılacak etki analizleri çerçevesinde etkin olmayanlar kaldırılacak, teşviklerin makroekonomik hedefler ve bütçe hedefleri ile uyumu sağlanacaktır.

5. Döner sermayeli işletmelerin bütçe disiplini içerisinde açık, şeffaf ve hesap verebilir bir idari ve mali yapıda çalışmalarını sağlayacak düzenlemeler yapılacaktır.

6. Toplu kamu alımları yoluyla kamu kaynaklarının etkin kullanımının sağlanması ve merkezi tedarik hizmetlerinin geliştirilmesi için Devlet Malzeme Ofisi'nin merkezi tedarik yapısı güçlendirilecektir.

7. Kamu kaynaklarının verimli kullanılması amacıyla iş ve işlemler dijitalleştirilerek mali yük azaltılacak, bilgi sistemleri birbiriyle entegre edilerek karar destek mekanizması güçlendirilecektir.

8. Taşıt Kanunu, taşıt yönetiminde etkinlik ve verimliliği gözetecek şekilde güncellenecektir. Kamu taşıtlarının tedarikinde, kullanımında ve tasfiyesinde etkinlik ve verimliliği artıracak politikaların sağlıklı şekilde yürütülmesine imkân tanıyacak kamu taşıt filo yönetim sistemi kurulacaktır.

9. Atıl kamu sosyal tesisleri ve lojmanları özelleştirme kapsamına alınacak, sosyal tesislerin tek elden etkin yönetimine yönelik bir şirket kurulacak ve uygun olan sosyal tesisler dezavantajlı grupların kullanımına tahsis edilecektir.

10. Sağlık harcamalarında etkinliğin sağlanması için arz ve talep yönlü düzenlemeler hayata geçirilecek, birinci basamak sağlık hizmetleri güçlendirilerek sağlık sistemi içerisindeki etkinliği artırılacaktır. Farkındalık ve izleme - değerlendirme faaliyetleri yürütülerek ilaç kullanımının optimize edilmesi ve ilaç maliyetlerinin azaltılması konusundaki projelerin uygulanmasına devam edilecektir. Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastanelerinin ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihazlarının alımı tek elden gerçekleştirilecektir.

11. Mali açıdan sürdürülebilirliği sağlamak ve kamu maliyesine olan yükü azaltmak amacıyla sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesini güçlendirici politikalar sosyal adalet gözetilerek hayata geçirilecektir.

12. Kamu-özel iş birliği (KÖİ) uygulamalarında etkinliği ve verimliliği, ekonomikliği ve bütünlüğü sağlayacak çerçeve bir düzenleme yapılacaktır. Bu kapsamda KÖİ projeleri, kamu yükümlülükleri ve bütçe dengeleri dikkate alınarak planlanacak ve yürütülecek, yatırımların gerçekleştirilmesinde maliyet etkinliğinin sağlandığı durumlarda kullanılacaktır.

13. Eğitimde adaletin sağlanması amacıyla öğrenciler, okullar ve bölgeler arasında mali kaynak, öğretmen ve yönetici niteliği, eğitim donanımı ve kazanımlar açısından oluşan farklılıkların azaltılması için okulu merkeze alan bir sistem yaklaşımı benimsenecek, okul yöneticiliği güçlendirilecek, eğitim kalite endeksi oluşturulacak, deneyimsiz öğretmenler desteklenecek ve dezavantajlı okullara pozitif ayrımcılık yapılacaktır.

On Birinci Kalkınma Planında öngörülen hedeflere ulaşılması için eğitim sisteminde yapılacak köklü reformlar ile eğitimin kalitesinin artırılması sağlanacak ve rekabetçi üretim ve verimlilik için gerekli olan becerilere sahip işgücü yetiştirilecektir.

14. Yeni tarımsal destekleme modeli ile üretim ve verimde artış sağlanacaktır. Tarımsal destekler katma değer artışını gözeten bir biçimde tahsis edilecek, desteklerle amaçlanan sosyal ve üretim odaklı fayda ile mali yükün karşılaştırılmasına imkân verecek bir izleme ve değerlendirme sistemi kurulacak, desteklerin etkinliği düzenli olarak ölçülecek, etkin olmayan uygulamalar sonlandırılacaktır.

15. Kamu idarelerinin kamu iç kontrol standartlarına uyum kapasitesi artırılacak, kamuda risk yönetimi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

16. Kamu İç Denetim Koordinasyon Kurulunun etkinliği artırılarak tüm kamu kuruluşlarında iç denetim uygulamaları ve kültürü yaygınlaştırılacaktır. İç denetim sisteminin

idarelerde daha etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla insan kaynakları altyapısının geliştirilmesine yönelik çalışmalara hız verilecektir.

17. Mali Yönetim ve Kontrol Merkezi Uyumlaştırma Biriminin kamu idarelerine yönelik eğitim, rehberlik ve izleme fonksiyonu güçlendirilecektir. Kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol alanındaki hizmetlerinin etkinliğini artırmaya yönelik olarak insan kaynakları alt yapısını güçlendirmek amacıyla faaliyetler yürütülecektir.

18. Merkezi yönetim bütçesinin kamuoyu tarafından daha kolay anlaşılması amacıyla hazırlanan Vatandaş Bütçe Rehberinin yayımlanmasına devam edilecektir.

19. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde mali saydamlığın ve hesap verebilirliğin sağlanması amacıyla, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan Devlet Muhasebe Standartlarına, muhasebe yönetmeliklerinin uyumu büyük oranda sağlanmış olup uyum çalışmalarına devam edilecektir.

20. Kamu mali istatistiklerinin veri kalitesini artırmak üzere, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarının ve mali tablolarının mevzuatta belirtilen esaslar, muhasebe ve raporlama standartlarına uygunluk açısından izlenmesi ve kontrol edilmesiyle hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamaya yönelik faaliyetlere devam edilecektir.

21. Mali yönetim sistemimizin temel fonksiyonları olan; makroekonomik tahmin ve planlama, mali planlama, bütçe hazırlık, bütçe işlemleri ve bütçe uygulama, nakit yönetimi, borç yönetimi, gelir yönetimi, kamu personel yönetimi, varlık yönetimi, muhasebe ve mali raporlama, izleme ve değerlendirme ile denetim süreçleri, birlikte çalışabilirlik prensipleri çerçevesinde bütünleşik bir yapıya kavuşturulacaktır. Böylece, harcama süreçlerindeki kontrol düzeyi artırılacak, mali işlemlere ilişkin süreçler daha hızlı yerine getirilecek ve karar alma süreçlerinde istatistiksel analiz yöntemleri daha yaygın kullanılacaktır. Başta e-fatura ve e-teminat mektubu olmak üzere elektronik belge kullanımının artmasına bağlı olarak kaynak kullanımında etkinlik sağlanarak maliyetler düşürülecektir. Harcama belgelerinin elektronik ortama taşınmasıyla harcamaların otokontrolü ve merkezi denetim güçlendirilecektir.

22. Hazineye ait taşınmazlar önemli kamu projelerinin finansmanında kullanılmak üzere uygulayıcı kuruluşlara devredilmek suretiyle ekonomiye kazandırılacak, bu sayede kaynak oluşturulmasına destek sağlanacaktır.

Kamu kaynağı olarak nitelendirilen Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden kamu idarelerine tahsisli olup, tahsis amacında kullanılmayan ve atıl olanların belirlenmesi ve bu taşınmazların diğer yöntemlerle ekonomiye kazandırılmasına ilişkin çalışmalara devam edilecektir.

23. Yatırımların desteklenmesi amacıyla, Hazineye ait taşınmazların tarım, hayvancılık, eğitim, turizm ve diğer amaçlı yatırımların teşviki doğrultusunda kullandırılmasına ilişkin faaliyetlere hız verilecektir.

24. Gıda üretimini artırmak için sulama yatırımları yapılacak ve sebze-meyve fiyatlarında dönemsel dalgalanmaların önlenmesi amacıyla sera yatırımları teşvik edilecektir.

25. Kamu binalarında, sanayi ve genel aydınlatmada enerji verimliliği yatırımlarıyla çevreyle dost enerji uygulamaları yaygınlaştırılacak ve enerji tasarrufu sağlanacaktır.

26. Kamu yatırımlarında, On Birinci Kalkınma Planının öncelikli imalat sanayii sektörlerine ve bu sektörlere yönelik beşeri ve fiziki altyapıyı güçlendirecek Ar-Ge, dijitalleşme, insan kaynakları, lojistik ve enerji gibi yatay alanlar ile tarım, turizm ve savunma sanayii alanlarına öncelik verilecektir.

Mali Plan döneminde kamu yatırımları ile özel sektör yatırımları arasındaki tamamlayıcılık ilişkisi artırılacak; yüksek katma değer yaratan, istihdam artırıcı ve cari açığın azaltılmasına katkı sağlayan özel sektör yatırımlarının önünün açılması ve üretken kapasitesinin yükseltilmesi için gereken kamu altyapı yatırımları yapılacaktır.

Kamu yatırımları, bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltacak ve bölgesel gelişme potansiyelini değerlendirecek şekilde tahsis edilmeye devam edilecektir.

Yeni yatırım projeleri geliştirilmeden önce mevcut sermaye stokundan azami faydayı sağlamak üzere yatırımlara ilişkin bakım-onarım ve rehabilitasyon harcamalarının yapılması alternatifi öncelikle değerlendirilecektir.

Kamu yatırım programı gözden geçirilerek acil ve verimli olmayan, önceliğini kaybeden, tamamlanan kısmıyla yeterli olan projeler yatırım programından çıkarılacaktır.

1.3. Bütçe Gelirlerine İlişkin Temel Politikalar

1. Kamu gelir politikaları 2020-2022 döneminde makroekonomik değişim sürecinin desteklenmesi, kamu harcamaları için ihtiyaç duyulan finansmanın sağlanması, sosyo-ekonomik kalkınma ve adaletin desteklenmesi, ekonominin uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılması ve yurt içi tasarruflara katkı sağlanması hedefleri doğrultusunda yürütülecektir.

2. Kamu gelirlerinin kalitesi artırılarak, bütçenin gelir performansının yükseltilmesi amacıyla vergi tahsilatında etkinliğin artırılması, gönüllü uyumun teşvik edilmesi, uyum maliyetlerinin azaltılması, vergi ve diğer gelirlerin sürekli ve kalıcı kaynaklardan modern yöntemlerle ve en az maliyetle toplanması sağlanacaktır.

3. Vergisel teşvikler mükerrerliği önlemeye yönelik olarak yeniden kurgulanacak, yapılacak etki analizleri çerçevesinde bunların etkin olmayanları kaldırılacak, makroekonomik hedefler ve bütçe hedefleri ile uyum sağlanacaktır.

4. Vergide adaleti pekiştirmek amacıyla etkin olmayan istisna, muafiyet ve indirimler kademeli olarak kaldırılarak vergi tabanı genişletilecek ve vergi mevzuatı sadeleştirilecektir.

5. Mali Plan döneminde, vergi alacaklarına ilişkin yapılandırmaya gidilmeyecektir.

6. Vergi incelemelerinde sektörel uzmanlaşma ve elektronik denetim artırılacaktır.

7. İkinci ve sonraki konut alımlarında vergileme ve kredi kullanımına ilişkin düzenleme ve uygulamalar üretken olmayan yatırımların cazibesini azaltma saikiyle gözden geçirilecektir.

8. Kayıt dışı ekonomi ile planlı mücadeleye kararlı bir şekilde devam edilecek, vergi kayıp ve kaçağı ile mücadelede bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır.

9. Lüks ve/veya ithal yoğunluğu yüksek ürünler listesi güncellenerek vergi düzenlemeleri yapılacaktır.

10. İmar değişikliklerinden kaynaklanan değer artışlarının vergilendirilmesine ilişkin mevzuat ve uygulama güçlendirilecektir.

11. Taşınmaz değerleme sistemi kurularak gayrimenkul envanteri tamamlanacak, gayrimenkul vergilendirme sistemi tapu harçları ve emlak vergilerinin taşınmazların gerçek değerleri üzerinden alınmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenecektir.

12. Avrupa Birliğine katılım sürecinde müktesebata ve üyesi olduğumuz diğer uluslararası kuruluşlarca vergisel alanda belirlenen standartlara uyum çalışmalarına devam edilecektir.

13. Enerji tüketiminde tasarruf sağlanması, iklim değişikliği ve çevre kirliliği ile mücadele edilmesine yönelik vergi politikaları çalışmalarına devam edilecektir.

14. Mükellef Hizmetleri Merkezinin etkinleştirilmesi, uygulamaya geçirilen İnteraktif Vergi Dairesi Projesi ile tüm hizmetlerin elektronik ortamda sunulması ve küçük ölçekli mükelleflerin vergi kayıtlarını elektronik ortamda tutması sağlanacaktır.

15. Vergi bilincini artırmaya, mükelleflerin hakları ve yükümlülükleri ile vergi uygulamaları konularında etkin bilgilendirilmeleri yoluyla gönüllü uyumlarının artırılmasına yönelik olarak yazılı ve görsel yayınların hazırlanmasına, medya araçlarının kullanılmasına, mükelleflerin işlemlerini hızlı ve güvenli bir şekilde yapabilecekleri interaktif yazılımların hazırlanmasına, iletişim teknolojilerinin kullanıldığı hizmet seçeneklerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.

2. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE BÜYÜKLÜKLERİ

2.1. Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi

Orta Vadeli Mali Plan dönemi merkezi yönetim bütçe dengesi ve faiz dışı fazla hedefleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2- Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi ve Faiz Dışı Fazlası

	2020	2021	2022
Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (Milyon TL)	-138.873	-157.603	-160.149
Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi / GSYH (%)	-2,9	-2,9	-2,6
Faiz Dışı Fazla (Milyon TL)	67	1.897	16.251
Faiz Dışı Fazla / GSYH (%)	0,0	0,0	0,3

Merkezi yönetim bütçe açığının GSYH'ye oranının 2020 yılında yüzde 2,9, 2021 yılında yüzde 2,9 olarak gerçekleşeceği, 2022 yılında ise yüzde 2,6'ya düşeceği tahmin edilmektedir.

Mali Plan döneminde, faiz dışı fazlanın 2020 yılında 67 milyon TL, 2021 ve 2022 yıllarında ise sırasıyla 1,9 milyar TL ve 16,3 milyar TL olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Merkezi yönetim bütçesinin program tanımlı gelir, gider ve faiz dışı denge hedefleri ise Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3- Program Tanımlı Bütçe Büyüklükleri

Merkezi Yönetim Bütçesi	2020	2021	2022
Faiz Dışı Giderler (Milyon TL)	956.511	1.037.415	1.119.017
Faiz Dışı Giderler / GSYH (%)	19,6	18,9	18,4
Gelirler (Milyon TL)	890.995	994.012	1.093.971
Gelirler / GSYH (%)	18,3	18,1	18,0

Faiz Dışı Denge (Milyon TL)	-65.516	-43.402	-25.046
Faiz Dışı Denge / GSYH (%)	-1,3	-0,8	-0,4

2.2. Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri

2020-2022 döneminde merkezi yönetim bütçe giderleri; makroekonomik göstergeler, temel politika belgelerinde ortaya konulan öncelikler ve kamu idarelerinin ihtiyaçları esas alınarak belirlenmiştir. Bu çerçevede bütçe giderlerinin ekonomik tasnif bazında belirlenmesinde kullanılan ve öne çıkan temel unsurlar aşağıda belirtilmiştir.

Personel giderlerine ilişkin ödeneklerin belirlenmesinde; 2019 yılında yapılan toplu sözleşme görüşmeleri sonrası alınan Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararıyla kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında yapılan artışlar, enflasyon hedefleri ile kamuda istihdam edilecek yeni personel sayısı dikkate alınmıştır.

Mal ve hizmet alım giderlerinin belirlenmesinde, öncelikle engelli eğitimi, taşımalı eğitim, ücretsiz ders kitabı, yükseköğrenim öğrencilerine yurt temini, aile hekimliği, aşı alımları gibi mevcut programların devam edeceği, hizmet genişlemesine bağlı olarak ortaya çıkacak ihtiyaçlar, fiyat ve maliyet artışları, döviz kuru ve petrol fiyat tahminleri, kamu hizmetlerinden yararlanacak kişi sayısındaki artış gibi unsurlar dikkate alınmıştır.

Cari transferlerin belirlenmesinde, başta sosyal güvenlik sisteminin finansman ihtiyacı olmak üzere, tarımsal destekleme ödemeleri, KOBİ destekleri, ekonomi teşvik ödemeleri ile ihracat destekleri, bireysel emeklilik sistemi, pansiyon hizmetleri, burs ve harçlıklar, beslenme yardımı, öğrenci katkı payları, engelli evde bakımı, doğum yardımı, yaşlı ve engellilerin ücretsiz taşınması gibi sosyal yardım, teşvik, destek vb. programlardan yararlanacak kişi sayısı ve maliyeti etkileyen unsurlar göz önünde bulundurulmuştur. Memur maaşlarında toplu sözleşme süreci sonunda yapılan artışların memur emeklilerinin aylıklarında ve emekli ikramiyelerinde oluşturacağı artışlar ile emeklilere dini bayramlarda verilen ikramiyeler dikkate alınmıştır. Ayrıca vergi gelirlerindeki artış sonucunda mahalli idare paylarında da artış gerçekleşeceği varsayılmıştır.

Sermaye giderlerinin belirlenmesinde, başta On Birinci Kalkınma Planının öncelikli imalat sanayii sektörlerine ve bu sektörlere yönelik beşeri ve fiziki altyapıyı güçlendirecek Ar-Ge, dijitalleşme, insan kaynakları, lojistik ve enerji gibi yatay alanlar ile tarım, turizm ve savunma sanayii alanları olmak üzere kamu yatırımlarına ilişkin belirlenen hedefleri, bölgesel kalkınma projeleri kapsamında yapılacak yatırımlar ile KÖİ şehir hastaneleri yatırım giderleri dikkate alınmıştır.

Sermaye transferlerinin belirlenmesinde, Orta Vadeli Mali Plan döneminde KÖYDES, SUKAP ve Ar-Ge projeleri ile Sosyal Gelişmeyi Destek Programı (SOGEP) dikkate alınmıştır.

Borç verme giderlerinin belirlenmesinde, KİT'lerin mali yapısı, Kredi Garanti Fonundan sağlanan kefalet tutarı, öğrenim kredisi tutarı ve öğrenim kredisinden yararlanan öğrenci sayısındaki artış dikkate alınmıştır.

Yedek ödeneklerin belirlenmesinde, yıl içinde ortaya çıkabilecek ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmuştur.

Faiz giderlerinin tahmininde, borç stokunun yapısı ve seyri, ulusal ve uluslararası piyasalardaki dalgalanmaların faiz giderlerine olası etkileri dikkate alınmıştır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde 2020-2022 dönemi merkezi yönetim bütçe giderleri Tablo 4'te yer aldığı şekilde belirlenmiştir.

Tablo 4- Ekonomik Sınıflandırma Bazında Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri

(Milyon TL)	2020	2021	2022
Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri	**1.095.461**	**1.196.925**	**1.295.427**
Faiz Dışı Giderler	**956.521**	**1.037.425**	**1.119.027**
- Personel Giderleri	282.488	305.195	327.383
- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	48.120	52.091	56.051
- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	75.550	81.989	88.418
- Cari Transferler	451.122	492.603	533.801
- Sermaye Giderleri	56.607	59.999	65.634
- Sermaye Transferleri	6.784	7.231	7.623
- Borç Verme	27.087	29.177	30.461
- Yedek Ödenek	8.764	9.139	9.655
Faiz Giderleri	**138.940**	**159.500**	**176.400**

Yukarıda yer alan merkezi yönetim bütçe giderlerinin GSYH'ye oranları ise Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5- Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin GSYH'ye Oranı (%)

	2020	2021	2022
Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri	**22,5**	**21,8**	**21,3**
Faiz Dışı Giderler	**19,6**	**18,9**	**18,4**
- Personel Giderleri	5,8	5,6	5,4
- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	1,0	0,9	0,9
- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1,6	1,5	1,5
- Cari Transferler	9,3	9,0	8,8
- Sermaye Giderleri	1,2	1,1	1,1
- Sermaye Transferleri	0,1	0,1	0,1
- Borç Verme	0,6	0,5	0,5
- Yedek Ödenek	0,2	0,2	0,2
Faiz Giderleri	**2,9**	**2,9**	**2,9**

2020-2022 döneminde, merkezi yönetim bütçe giderlerinin GSYH'ye oranının 2020 yılında yüzde 22,5, 2021 yılında yüzde 21,8 ve 2022 yılında ise yüzde 21,3 olarak gerçekleşmesi öngörülmüştür.

2.3. Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri

Merkezi yönetim bütçe gelirleri, Orta Vadeli Programda yer alan makroekonomik göstergeler ile gelir politikalarının bütçe gelirlerine etkileri, ulusal ve uluslararası piyasalardaki gelişmeler ve gelirlerin geçmiş yıllarda gösterdiği eğilim dikkate alınarak belirlenmiştir.

Tablo 6- Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri

(Milyon TL)	2020	2021	2022
Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri (Net)	956.588	1.039.321	1.135.278
Merkezi Yönetim Bütçesi Vergi Gelirleri (Net)	784.602	874.528	963.147

Tablo 7- Merkezi Yönetim Bütçe Gelirlerinin GSYH'ye Oranı (%)

	2020	2021	2022
Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri (Net)/GSYH	19,6	19,0	18,7
Merkezi Yönetim Bütçesi Vergi Gelirleri (Net)/GSYH	16,1	15,9	15,9

2020-2022 Mali Plan dönemi sonunda merkezi yönetim bütçe gelirlerinin GSYH'ye oranının yüzde 18,7, merkezi yönetim bütçesi vergi gelirlerinin GSYH'ye oranının ise yüzde 15,9 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

3. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE AÇIĞININ FİNANSMANI

Borç Yönetiminin temel ilkeleri, 9/3/2019 tarihli ve 30709 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Borç ve Risk Yönetiminin Koordinasyonu ve Yürütülmesine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik ile;

- Makroekonomik dengeleri gözeterek para ve maliye politikaları ile uyumlu, sürdürülebilir, saydam ve hesap verilebilir bir borçlanma politikası izlenmesi,
- Finansman ihtiyaçlarının, iç ve dış piyasa koşulları ve maliyet unsurları göz önüne alınarak belirlenen risk düzeyi çerçevesinde, orta ve uzun vadede mümkün olan en uygun maliyetle karşılanması olarak belirlenmiştir.

Söz konusu ilkeler çerçevesinde, merkezi yönetim bütçe açığının finansmanına yönelik olarak stratejik ölçütlere dayalı borçlanma politikaları yürütülmektedir. 2020-2022 döneminde de döviz kuru, faiz ve likidite riskleri olarak ifade edilebilecek piyasa risklerinin, stratejik ölçütler vasıtasıyla orta ve uzun vadede kontrol altında tutulması hedeflenmektedir.

Belirlenecek stratejik ölçütlerle uyumlu olarak hazırlanacak finansman programı çerçevesinde, iç borçlanma stratejileri, ihale duyuruları gibi borçlanma işlemlerine ilişkin bilgiler düzenli olarak kamuoyuna açıklanmaya devam edilecektir. Ayrıca, ikincil piyasada sağlıklı bir verim eğrisinin oluşması ve likiditenin sağlanmasına yönelik olarak senetlerin azalan vadelerde yeniden ihraç edilmesi politikasının sürdürülmesi planlanmaktadır.

2020-2022 dönemine ilişkin AB tanımlı genel yönetim borç stokunun GSYH'ye oranının seyri aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 8-AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stokunun GSYH'ye Oranı (%)

	2020	2021	2022
AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku/GSYH	33,2	32,5	32,3

AB tanımlı genel yönetim borç stokunun GSYH'ye oranının 2022 yılı sonunda yüzde 32,3 seviyesine düşürülmesi hedeflenmektedir.

4. KURUMSAL ÖDENEK TEKLİF TAVANLARI VE BÜTÇE SÜRECİNE İLİŞKİN HUSUSLAR

4.1. Kurumsal Ödenek Teklif Tavanları

5018 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince, söz konusu Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idarelerin 2020, 2021 ve 2022 yıllarına ilişkin ödenek teklif tavanları ekli tablolarda yer almaktadır.

Kamu idarelerinin ödenek teklif tavanları belirlenirken, makroekonomik göstergeler ile Orta Vadeli Programda belirlenen politika öncelikleri, kamu idarelerinin ihtiyaçları ve yürüttükleri önemli faaliyet ve projeler dikkate alınmıştır.

4.2. Bütçe Sürecine İlişkin Hususlar

2020, 2021 ve 2021 yılları bütçe teklifleri 5018 sayılı Kanunun 15, 16, 17 ve 18 inci maddelerine uygun olarak çok yıllı bütçeleme anlayışı ile uyumlu bir şekilde hazırlanacaktır.

Çok yıllı bütçelemenin başarılı bir şekilde sürdürülmesi, bütçe uygulamalarında kamu idareleri arasında gerekli işbirliği ve eşgüdümün sağlıklı bir şekilde yürütülmesine bağlı bulunmaktadır. Bütün kamu idareleri, önceki dönemlerde olduğu gibi 2020-2022 yıllarını kapsayan çok yıllı bütçe döneminde de aynı anlayışla hareket edeceklerdir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberindeki esas ve usuller çerçevesinde 2020, 2021 ve 2022 yıllarına ilişkin bütçe tekliflerini hazırlayacaklar ve **14 Ekim 2019** tarihine kadar kesinleşen bütçe tekliflerini Strateji ve Bütçe Başkanlığına teslim edeceklerdir.